

مقدمه ای بر «حکمت خاقانیه» نوشته فاضل هندی

دینانی در این مقدمه می نویسد: فاضل هندی از چهره‌های بنام دوره سلاطین صفوی است که هم قله رفیع فقاقت را فتح کرده و هم در زمینه علم کلام و فلسفه دارای تالیفات و آثار ارزشمند است.

دینانی در این مقدمه می نویسد: فاضل هندی از چهره‌های بنام دوره سلاطین صفوی است که هم قله رفیع فقاقت را فتح کرده و هم در زمینه علم کلام و فلسفه دارای تالیفات و آثار ارزشمند است.

به گزارش خبرگزاری مهر، در میان فیلسوفان مسلمان کم نبوده اند کسانی که با علم فقه آشنایی کامل داشته و برخی از ملکه قدسیه اجتهاد نیز برخوردار بوده اند. از جمله فاضل هندی مولف کتاب «حکمت خاقانیه» که یکی از کتابهای فلسفی کلامی اوست. متن زیر مقدمه ای است که دکتر دینانی بر کتاب «حکمت خاقانیه» اثر فاضل هندی نوشته است :

در آن روزگاری که فاضل هندی پرچم فقه و اجتهاد را در شهر اصفهان بر می افراشت، نگرش اخباری گری سلطه داشت. فاضل هندی در سال ۱۰۶۲ هجری پا به عرصه هستی گذاشته و در سال ۱۱۳۰ هجری بدرود زندگی گفته است. زندگی این عالم بزرگوار مقارن است با همان ایامی که حوزه فلسفی نوبنیاد اصفهان به شکوفایی رسیده و در جریان گسترش قرار گرفته است. البته اندیشه های بلند صدرالمآلهین در آن زمان هنوز به روشنی شناخته نشده بود و مردم با آثار این فیلسوف بزرگ کمتر آشنایی داشتند. به همین جهت است که در آثار فلسفی کلامی فاضل هندی به اندیشه های صدرالمآلهین اشاره نشده و نوآوری های او به هیچ وجه مطرح نگشته است. فاصله زمانی میان وفات صدرالمآلهین و تولد فاضل هندی چیزی در حدود دوازده سال بیشتر نیست، ولی فاضل هندی در آثار فلسفی کلامی خود به گونه ای سخن می گوید که تو گویی کوچکترین اطلاعی از افکار و مبانی فلسفی صدرالمآلهین در اختیار نداشته است.

او نسبت به آثار ابن سینا به خصوص کتاب شفا تسلط کامل داشته است. کتاب مهم تلخیص الشفای او که تحت عنوان عون اخوان الصفا علی فهم کتاب الشفا به رشته تحریر درآمده به خوبی نشان می دهد که این عالم بزرگ سالها به تدریس حکمت مشائی اشتغال داشته است.

فاضل هندی آثار متنوع و گوناگونی دارد که در رشته های مختلف علوم زمان خو به رشته تحریر درآورده است. بسیاری از این آثار براساس سنت سلف و طریقه گذشتگان به صورت حاشیه و تعلیقه نوشته شده است. البته در این میان کتابهای مستقل و جداگانه ای نیز وجود دارد که در فهرست آثار این اندیشمند بزرگ ثبت شده است.

کتاب حکمت خاقانیه یکی از کتابهای فلسفی کلامی فاضل هندی است که به صورت مستقل و جداگانه نوشته شده و مواضع فکری او را روشن می سازد. او این کتاب را به نام پادشاه هند، محمد اورنگ زیب بهادر عالم گیر تالیف کرد؛ به همین جهت آن را حکمت خاقانیه نامیده است. این کتاب به سه بخش مختلف و متمایز تقسیم شده و در آن مسائل گوناگون منطقی و طبیعی و الهی مورد بحث و بررسی قرار گرفته است.